

من أسرار نزع الخافض في القرآن الكريم

الدكتور/ يوسف بن عبد الله الأنصاري
الأستاذ المشارك بقسم البلاغة والنقد
كلية اللغة العربية - جامعة أم القرى

ملخص البحث

:

:

* * *

مقدمة البحث

-

-

-

:

-

()

"

"

. -

.

" "

() ()

- - "

() "

" "

.

.

"

.

:

-

.

-

:

:

.

:

.

:

.

* * *

تمهيد

نزع الخافض في التراث النحوي : مصطلح نزع الخافض بين النشأة والتاريخ:

.

.

"

:

:

:

:

() "

" :

:

:

() "

"

:

⌋

⌋

:

:

(

:

() "

"

() "

:

"

() "

" "

:

"

:

:

() "

"

:

:

:

:

« » :

:

.....

:

:
()

: "

« »

:

:

()"

()

"

"

«

»

" () .

"

:

()

() "

مصطلح نزع الخافض عند النحاة:

:

()

. -

"

- - -
- -

() "

:

)" () ()
) ()
() ()

:

() " "

.

- - "

:

()

: :

.
: :

.

.

.

من أسرار نزع الخافض في البيان القرآني
المبحث الأول: نزع الخافض المطرد:

.

.

.

() ﴿

”

. () ”

” ”

” ”

:

: ”

. () ”

.

المبحث الثاني: نزع الخافض غير المطرد:

() ﴿

:

” ”

”

....

:

. ()

:

"

⌘

⌘

"

"

⌘ () ⌘

⌘ ()

() ⌘

. () "

" :

() ⌘ ⌘

. ()

()

:

.

.

.

.

"

()"

.

سورة البقرة:

()

:

:

:

.

"

()"

"

. ()" "

- -

. ()

" "

.

☾

. () ☾

" "

"

:

() ☾ ☾

. -

()"

:

" "

:

()"

:

"

"

"

:

()"

(

)

⌘

⌘

.

-

-

" "

"

"

.

.

"

()"

"

()"

.

()"

()"

()"

.

.()"

: " "

:

:

: " "

:

()

.

" "

" " "

.()"

" "

. -

" " " "

.

" "

.

" "

.

. ()

: : " "

:

" " :

:

. ()

”

：

：

：

：

：

....

：

：

”

”

”

”

（ ）”

。

-

-

。

。

”

”

。

. ()

:

:

"

"

:

:

" "

:

" "

:

:

:

()

()

"

"

. ()

"

.

:

" "

"

"

" " " "

.

:

- -

»

»

()"

" "

-

"

:

-

:

....

. () "

" :

. () "

" " " "

"

"

"

"

" "

.

☾ :

. (-) ☾

: : " "

:

.

. ()

" "

:

☾

☾

☾

☾ "

" "

" "

سورة النساء () :

() ﴿

: :

" " "

" "

() "

" "

-

-

. -

.

"

"

.

() (...)

.()

: :

" "

:

:

" "

:

"

()

.()"

()

:

.

-

-

.

" "

" "

·
"

· ()"

سورة الأعراف:

﴿ :

· () ﴿

: : " "

: " "

:
:
:

: " "

· ()

" "

:
:

. -

- -

"

"

.

. () (...)

" "

"

" " " ()"

:

. ()"

"

: " "

.

“ ”
()”

()

⌋ :

⌋...

.())

“ ”

”

:

:

“ ”

.()”

”

.()”

:

”

”

()”

. -

() " :

:

.

:

- "

-

() "

.

*

()

سورة هود:

() () ()

: () () " "

:

:

:

()

" "

.

() ()

•
﴿

. (-)

سورة يوسف:

﴿.....﴾ () .

: : ﴿ ﴿
:

"

﴿

() ﴿

. () "

"

"

()

" "

سورة الأنبياء:

(-) ﴿

"

" " () "

:

" "

"

. -

. () "

()

" "

. ()

: :

" "

:

:

:

. ()

“ ”

· :

”

· ()”

:
:

:

”

.....

()”

·

☾

☽

" " "

() "

"

() "

"

"

()

"

() "

سورة النور:

):

()

"

"

"

"

()

"

"

"

" " " " () "

"

"

" "

.

" " " "

.()

سورة الفرقان:

.()

: :

" "

:

:

()

:

"

()"

.

"

"

()"

"

سورة الأحزاب:

()

"

"

:

:

"

:

()"

"

" ()"

()"

سورة فاطر:

﴿ :

. () ﴿

" "

: :

" "

:

:

:

()

" "

: "

:

:

()

"

"

" "

" "

()

سورة يس:

: :

" "

()

:

:

" "

:

" "

()

:

"

" " " "

()

.

" "

. ()

⌋ :

⌋

." (-)

" "

:
()

: :
:

- -

⌋ :
⌋ :

.

"

"

.

.

الخاتمة:

:

.

:

.

:

.

.

.

الهوامش والتعليقات

/	()
	()
. - /	()
/	()
.	()
/	()
.	()
/ / /	()
/	()
- /	()
	()
/ /	()
/ - /	()

		/	()
			()
	:	/	()
()		
		/	()
		/	()
			()
		/	()
		/	()
		/	()
		/	()
/	/	/	()
	/		()
	/	/	()
		/	()

. -

/	/	/	()
		/	
		/	()
	/	/	()
		/	()
	- /	/	()
/	/	/	
		/	()
	/	/	()
		/	()
	/	/	()
		/	()
		/	()
	/	/	()
/	/	/	()
		/	()
			()
			()
			*

" " "()

] " "

.()
/ / / ()
/ / /
- / / / ()
/ / /
/ / / ()
/ / /
/ / / ()
/ / /
/ / / ()
/ / / ()
/ / /
/ / / ()
/ / / ()
/ / / ()
/ / / ()
/ / / ()
/ / / ()

				/	()
					()
			.	-	
	/	/	/	/	()
/	/	/	/	/	/
		/		/	

المصادر والمراجع

:

. -

:

.

.

.

.

-

.

-

-

.

-

.

.

-

-

K

-

.

.

-

.

.

-

.

.

.

-

.

-

.

.

.

.

.

-

-

. -

.

.

.

.

.

-

.

-

.

.

-

.

.

-

.

.

-

.

-

.

-

.

-

.